

סיכומי ספר העדר לשנת תשל"א

סיכום ביקורת החלב והשומן בעד שנת תשל"א — 1970/71

כפי שאמרנו מדאיגה ביותר הירידה באחוז השומן, אשר היתה גדולה במיוחד בשתי הקבוצות העיקריות בייצור חלב: בקיבוצים ומושבנים שיתופיים החולבים 3 פעמים ירדו ב-0.04% וב-מושבנים (X2) ירדו ב-0.05%, מבלי לעלות בהרבה בתגובת החלב לפרה (58 ק"ג).

לגבי מספר הפרות, אשר יצאו או נשחטו ב-עדרים בשנת הדו"ח נציין, שכמעט לא חל שינוי במספרם המוחלט לעומת תשל"ל. אך בהתחשב בגידול הכללי של העדר שבביקורת, משתקפת היציבות במספר במגמה להגדיל את העדר. מגמה זו יחד עם ההפסקה הזמנית של הייצוא, שהיתה בתשל"א, גרמו לעלייה ניכרת במספר ההמלטות של מבכירות.

בהתפלגות המשקים לפי תגובות יש לציין, שקבוצת „העילית” גדלה ומוסיפה. זה מספר שנים כבר צועדת קב' מרחביה בראש, והפעם בהפרש של 1000 ק"ג לפני המשק הבא אחריו ברשימה. לצערנו, חוזרת התופעה של משקים, שהתברכו פעם בתגובת שיא והיא היתה אפיזודה חולפת, בגין חילופי גברא בצוות.

להלן טבלת התפלגות המשקים לפי התגובות השנתיות לפרה:

1	מספר משקים מעל 9000 ק"ג
5	מספר משקים מעל 8000 ק"ג
64	מספר משקים מעל 7000 ק"ג
100	מספר משקים מעל 6000 ק"ג
46	מספר משקים מעל 5000 ק"ג
3	מספר משקים מעל 4000 ק"ג

שנת תשל"א היתה שנת מפנה מבחינת תכנון הענף וסיכויים להתפתחות בהיקף, שלא ידענום בשנים הקודמות. נקוה, שההתפתחות הכמותית תצמד ביחד עם עלייה נוספת בתגובת חלב, בתיקון יסודי באחוז השומן, בשיפור הפוריות ובעלייה במצבו הכלכלי של הענף.

שלמה דור

ה.מ.ב. — ספר העדר

העלייה השנתית הממוצעת לפרה בתגובת חלב נמשכה גם בשנת תשל"א, אבל עליית % השומן המתונה, שהיינו עדים לה בתשל"ל, נעצרה בשנת הדו"ח הזה ואף חלה ירידה בו בסיכום הממוצע של כלל המשקים שבביקורת א' ב-0.03% שומן. עליית תגובת החלב הסתכמה ב-132 ק"ג יותר מהכמות השנתית דאשתקד שזוהי עלייה ב-2%, מ-6431 ק"ג בממוצע שנתי לפרה בתשל"ל עלינו ל-6563 ק"ג בתשל"א. אחוז השומן ירד, כאמור, אך הודות לעליית תגובת החלב חלה עלייה זעירה בכמות הכללית ב-2.3 ק"ג שומן לפרה, והיא הסתכמה בממוצע שנתי ב-212.6 ק"ג שומן. הירידה ב-0.05% השומן בחלב מדאיגה במיוחד, כי לאחר שהתייצבה פחות או יותר בשלוש השנים האחרונות חלה שוב ירידה נוספת והפעם הגיעה לשפל, שכמוהו לא ידענו מאז התחלת ביקורת החלב ב-1934.

בתשל"א, כמו בשנה הקודמת, גדל העדר בביקורת חלב, אם כי בקצב איטי יותר. נוספו יותר מ-1850 פרות, מהן יותר מ-1000 במשקים שחולבים 3 פעמים, מעל — 400 בקיבוצים ה-חולבים פעמיים, 200 במושבנים ויותר מ-160 בבתי-ספר חקלאיים. בעיון במספר הפרות בכל חודש מסתמנת עלייה די גדולה לקראת סוף השנה, ובחודש ספטמבר היו בביקורת א' יותר מ-40 אלף פרות.

בביקורת ב' חלה עלייה במספר הפרות מ-4193 בתשל"ל ל-6228 בתשל"א, עלייה של 2035 פרות. יחד עם זה עלינו לציין, שטרם הגענו ליציבות בקבוצה זו של משקים, והשינויים ב-מספר יחידות עדר בביקורת אינם מאפשרים עדיין להסיק ברורות לגבי מגמות התפתחות. עיקר הגידול בא, כתוצאה מהצטרפות יישובים חדשים למבצע ביקורת ב', דבר חיובי ביותר, כשלעצמו, אבל זה היסב לירידה קלה בתגובת החלב — מ-5449 ק"ג בתשל"ל ל-5387 ק"ג ב-תשל"א, הפחתה ב-62 ק"ג. אחוז השומן נשאר יציב ועמד על 3.43%.